

PRÁVO PROTI DOMÁCI MU NÁSILÍ

II. prameny

© Zdeňka Králíčková, 2011

1

LIDSKOPRÁVNÍ DIMENZE

- Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
 - ▶ pozitivní závazky státu
 - čl. 2 právo na život
 - čl. 3 zákaz mučení, podrobování nelidskému či ponižujícímu zacházení
 - čl. 8 právo na respektování soukromého a rodinného života
- +
- čl. 6 právo na spravedlivý proces

Case law Evropského soudu pro lidská práva:

- Case of Z and Others v. the United Kingdom
- Case of Bevacqua and S. v. Bulgaria
- Case of Osman v. the United Kingdom
- Case of Opuz v. Turkey

2

OBČANSKÝ ZÁKONÍK - zákon č. 40/1964 Sb.

- § 3 OZ výkon práv bez zasahování a v souladu s dobrými mravy
- § 3 OZ - ochrana pokojného stavu
- § 11 OZ - právo na ochranu osobnosti
 - ... zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, jména a projevu osobní povahy
- § 13 OZ - ochrana prostřednictvím žalob
 - ... zejména na upuštění od neoprávněného zásahu, na odstranění následků zásahů, na přiměřené zadostiučinění, případně na náhradu nemajetkové újmy v penězích

3

ZÁKON O RODINĚ - zákon č. 94/1963 Sb.

- § 18 ZOR - povinnost manželů vzájemně respektovat svoji důstojnost, pomáhat si, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí
- § 32 odst. 2 ZOR - povinnost rodičů být svým osobním životem a chováním příkladem pro děti

4

OBČANSKÝ SOUDNÍ ŘÁD - zákon č. 99/1963 Sb.,

- ke 2 předběžným opatřením dle § 76b
 - dočasné vykázaní ze společného bydlí a jeho okolí a zákaz vstupu do něj
 - zákaz setkávání a navazování kontaktů s navrhovatelem
- přibyl zákonem č. 218/2009 Sb.
- zákaz nežádoucího sledování a obtěžování (stalking)
 - +
 - možnost opětovného výkonu rozhodnutí

5

TRESTNÍ ZÁKON

- Z. č. 140/1961 Sb.
- § 215a TZ - týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě
- + Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 27. 11. 2006, č. 176/2006, kterým se stanoví postup příslušníků Policie České republiky v případech domácího násilí

TRESTNÍ ZÁKONÍK

- Z. č. 40/2009 Sb.
- § 199 TZK - týrání osoby ve společném bydlí
- § 354 TZK - nebezpečné pronásledování (stalking)
- + NOVÝ ZÁKON O POLICII ČR zákon č. 273/2008 Sb. nahradil zákon č. 283/1991 Sb.
- + Závazný pokyn policejního prezidenta 200/2008 ze dne 22. 12. 2008 o provádění vykázaní

6

POKUSY O KOMPLEXNÍ ÚPRAVU PROTI DOMÁCI MU NÁSILÍ V ROCE 2004

- Sněmovní tisk č. 828, dle kterého měl být novelizován:

1. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR
2. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
3. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
4. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

7

přijetí zákona č. 135/2006 Sb.

- kterým se mění některé zákony v oblasti před domácím násilím:

1. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR
2. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
3. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
4. Zákon č. 100/2088 Sb., o sociálním zabezpečení
5. Zákon č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů ČR v soc. zab.

nikoli občanský zákoník (ani zákon rodině)

jde-li o rekonstrukci občanského zákoníku, viz psp.cz

mnohé zákony byly již nahrazeny novými !

8

pilíře zákona č. 135/2006 Sb.

- I. Policie ČR: zásah, **vykázání ex officio**
 - II. Intervenční centra: pomoc ohroženým osobám
 - III. Justice: občansko-právní řízení
návrh: **předběžné opatření**
řízení ve věci samé (sic!?)
- +
- IV. Justice: trestní řízení

Jde-li o jednotlivosti, viz další prezentace

9

přijetí zákona č. 136/2006 Sb.,

kterým byl novelizován zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, srov. § 60a ►

byly zřízeny:

1. azylové domy (s utajenou adresou)
 2. intervenční centra:
 1. nabídnutí pomoci nejpozději do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykázání intervenčního centru; pomoc intervenčního centra i na základě žádosti;
 2. služby ambulantní či terénní
 - a) sociálně terapeutické činnosti,
 - b) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
- a nebo pobytové
- a) poskytnutí ubytování,
 - b) poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy.

10

novela zákona č. 359/1999 Sb.

o sociálně právní ochraně dětí, zákonem č. 134/2006 Sb.

Zaměření sociálně-právní ochrany dětí

§ 6 písm. g):

děti ohrožené násilím mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte, popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami

+

Metodické doporučení MPSV 3/2010 o postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí

11

Nový občanský zákoník

www.justice.cz

12

Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí

§ 696

(1) Stane-li se další společné bydlení manželů v domě nebo bytě, v němž se nachází rodinná domácnost manželů, pro jednoho z nich nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí, anebo hrozby takového násilí vůči manželovi nebo jinému, kdo v rodinné domácnosti manželů žije, může soud na návrh dotčeného manžela omezit, popřípadě i vyloučit na určenou dobu právo druhého manžela v domě nebo bytě bydlet.

(2) Stejně lze postupovat v případech, že se jedná o manžele rozvedené, jakož i v případech, kdy manželé nebo rozvedení manželé bydlí společně jinde než v rodinné domácnosti.

13

§ 697

Právo domáhat se ochrany podle ustanovení § 667 má také každá jiná osoba, která žije spolu s manžely nebo rozvedenými manžely v rodinné domácnosti.

§ 698

Omezení, popřípadě vyloučení práva manžela v domě nebo bytě bydlet, určí soud nejdéle na dobu šesti měsíců. Soud na návrh rozhodne znovu, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody.

§ 2963

Ustanovení § 696 až 698 proti domácímu násilí se použijí také v případě společného bydlení jiných osob, než jsou manželé.

14

§ 835

Dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud takový styk omezí nebo zakáže; soud může také určit podmínky styku, zejména místo, kde k němu má dojít, jakož i určit osoby, které se smějí, popřípadě nesmějí styku účastnit. Rodič, který má dítě v péči, je povinen dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit, styk dítěte s druhým rodičem řádně umožnit a při výkonu práva osobního styku s dítětem v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat.

15

§ 1415

(1) Trvá-li v den zůstavitelovy smrti řízení o rozvod manželství zahájené na zůstavitelův návrh podaný v důsledku toho, že se manžel vůči zůstaviteli dopustil činu naplňujícího znaky domácího násilí, je zůstavitelův manžel vyloučen z dědického práva jako zákonný dědic. V tom případě jsou z dědění podle zákonné dědické posloupnosti vyloučeni i výluční příbuzní tohoto manžela.

(2) Byl-li rodič zbaven rodičovské odpovědnosti, je vyloučen z dědického práva po dítěti podle zákonné dědické posloupnosti.

16

AKTIVITY RADY EVROPY

Ad hoc Committee on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (CAHVIO):

Draft Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence
15th October 2009 www.coe.int

Návrh Úmluvy o předcházení a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí

Článek 23

Péče, právo návštěvy a bezpečnost v případech domácího násilí

1. Smluvní strany přijmou nezbytná legislativní nebo jiná opatření k zajištění toho, aby při stanovení péče o dítě a práva na návštěvy, byly spolehlivě vzaty v úvahu údaje o historii násilí páchaného na ženách a domácím násilí.

2. Smluvní strany přijmou nezbytná legislativní nebo jiná opatření k zajištění, aby výkon všech návštěv nebo právo péče o dítě neohrožovalo bezpečnost obětí a dětí.

17